

Reparativna terapija i pomoć pri promjeni seksualne orijentacije

Dominic Davies

Prevoditeljica: Marina Nekić

Reparativna terapija ili transformacijski program promjene seksualne orijentacije je industrija vrijedna milijune funti, a koju većinom prakticiraju konzervativne kršćanske grupe (iako postoji i jedna židovska, JONAH). Ovaj program je prilično rasprostranjen u SAD-u zbog jakog utjecaja vjerskih institucija, mada se u zadnje vrijeme i u Britaniji i u drugim državama može uočiti povećani utjecaj “misionarskog” rada zagovornika reparativne terapije, koji putuju po svijetu i propovijedaju svoje iskrivljene oblike “ljubavi” (voli grešnika ali ne i njegov grijeh) i educiraju kršćanske “savjetovatelje/terapeute”.

Međutim, u zadnje vrijeme temelji reparativne terapije se počinju urušavati. U travnju ove godine dr. Rober Spitzer, psihijatar koji zaslužan što je Američko udruženje psihijatara uklonilo homoseksualnost iz DSM-a 1973. godine, se ispričao zbog kontraverznog članka koji je objavio 2003. godine u časopisu *The Archives of Sexual Behavior*. Također se ogradio i od zaključaka koje je iznio u tom članku, u kojem je naveo da je moguće promijeniti seksualnu orijentaciju, odnosno da jako motivirani pojedinci mogu promijeniti svoju seksualnu orijentaciju iz homoseksualne u heteroseksualnu. Spitzer, koji sada boluje od Parkinsonove bolesti, je komentirao reakcije na svoje istraživanje iz 2003. godine, “Gledajući unatrag, moram priznati da su kritike opravdane”. Naime, Spitzer je proveo istraživanje putem telefonskog intervjua na 200 osoba koji su bili korisnici „ex-gay“ organizacija (tzv. „ex-gay“ organizacije smatraju da mogu „izliječiti“ osobu od homoseksualnosti). Međutim, valja kazati da su te osobe čak i nakon mnogih godina reparativne terapije i molitve, imale iste homoseksualne želje i potrebe kao i prije.

U lipnju ove godine, Alan Chambers, predsjednik organizacije Exodus International (Exodus je najveća svjetska tzv. „ex-gay“ organizacija), objavio je da njihova organizacija povlači svoja stajališta o tome da reparativni program može “izliječiti” homoseksualnost. Chambers je na godišnjoj konferenciji iznio sumnju u svezi efikasnosti reparativnog programa u „izlječenju“ homoseksualnog ponašanja, zapravo bi se moglo reći da je program orijentacije na heteroseksualnost neodrživ mit.¹

Krajem kolovoza, kalifornijski senatori su glasovali (22 naspram 12) za zabranu reparativne terapije nad djecom, jer su maloljetna, te stoga ne mogu potpisati pristanak na sudjelovanje u takvom programu. Međutim, neke roditeljske udruge su se usprotivile ovoj odluci, jer su smatrale, između ostalog, da ih takav zakon sprečava da postupaju sa svojom djecom onako kako oni to žele.

Ono što me najviše zabrinjava, kao nekoga tko je preveo već više od trideset godina radeći u ovom području, nisu aktivnosti relativno malog broja dobro financiranih čudaka koji se koriste strahom i zabrinutošću konzervativnih religioznih židova i kršćana, nego činjenica da se jedan od šest britanskih psihoterapeuta slaže da bi pokušali pomoći klijentima u smanjivanju njihovih homoseksualnih želja, dok njih 4% smatra da bi pokušali “izliječiti” homoseksualnost (Bartlett et al, 2009). Ovi podaci su dobro prikazani u članku od Daniela (2009).

Smatram da je sva pažnja koju poklanjamo reparativnoj terapiji na jedan način odvratanje pozornosti od mojih kolega/ica koji nemaju dovoljno znanja ili im je neugodno raditi s osobama čija je seksualnost drugačija od njihove. Također vjerujem da moji kolege/ice skreću

---

¹ Na Youtubeu postoji dirljiv i iskren video o tri bivša člana organizacije Exodus International koji se javno ispričavaju zbog štete koju su nanijeli drugima misleći da mogu promijeniti njihovu seksualnu orijentaciju http://youtu.be/aDiYeJ_bsQo

pozornost sa svoje odgovornosti na tzv. "religiozne fanatike" da bi se i dalje osjećali ugodno u svom uskogrudnom neznanju.

Bartlett i suradnici naglašavaju da terapeuti/kinje vjerojatno ne polaze od svojih osobnih uvjerenja u radu s klijentima/cama i da je homoseksualnost grijeh i moralno neispravna, nego je riječ vjerojatno o mješavini neznanja i stavova o slobodi izbora i klijentovoj autonomiji. Ovi terapeuti/kinje su tijekom svoje edukacije uskraćeni i ostavljeni na cjedilu od strane svojih edukatora, koji im nisu dali dovoljno informacija o seksualnosti; ponajviše nisu ih educirali kako da adekvatno i etično postupaju prema klijentu/ici koji/a je duboko zbunjen/a i zabrinut/a zbog svojih seksualnih želja i osjećaja.

Posljedice su iste, bez obzira je li riječ o reparativnoj terapiji ili o radu terapeuta/kinja koji/e nemaju dovoljno znanja; bez obzira je li tome razlog jer ne čitaju potrebnu literaturu ili nemaju formalnu edukaciju o radu s rodno i seksualno različitim klijentima/icama. Pristajući na rad s klijentom/icom u smanjivanju njegovih/njenih homoseksualnih osjećaja podržavate klijentovo mišljenje da je homoseksualnost pogrešna, da gej osobe ne mogu biti sretni i zdravi. Kada u takvom radu ne uspijete dobiti željeni rezultat, a to je smanjene homoseksualnih osjećaja kod klijenta/ice, to će vjerojatno rezultirati pojavom depresije, osjećaja bespomoćnosti, niskog samopoštovanja kod klijenta/ice. Ovakav ishod u kojem klijent/ica osjeća da ne uspijeva funkcionirati u društvu na heteroseksualan način može dovesti do suicida ili do samopovrijeđivanja.

Što bih ja volio da naši kolege učine po tom pitanju? Volio bih da zauzmu proaktivan stav i osiguraju adekvatne tečajeve svojim studentima tijekom edukacije, koji bi ih učinili kompetentnima u prepoznavanju zašto je terapijski rad na promjeni seksualne orijentacije pogrešan i neefikasan.

Također bih volio da se moji kolege/ice, koji rade s klijentima/icama, bolje informiraju o ovoj tematici, bilo putem edukacije koju mi provodimo pod nazivom „Osnove rada s rodno i seksualno različitim klijentima“ ili čitajući novi sveobuhvatni vodič Britanskog psihološkog društva (BPS, 2012).

LGB osobe predstavljaju „unosne krave muzare“ za mnoge terapeute, zbog visoke stope psiholoških problema u odnosu na opću populaciju (King et al, 2003), te im stoga treba češća psihoterapija i puno više podrške. Po mom iskustvu mali je broj edukacijskih programa koji u svom curriculumu imaju sadržaje koji uključuju rad s LGBT osobama, a ako se to čak i dogodi, to je većinom onda kada se LGBT studente zamoli da nešto kažu o ovoj temi (Davies, 2007).

Literatura:

- Bartlett, A., Smith, G. and King, M. (2009) The response of mental health professionals to clients seeking help to change or redirect sexual orientation. *BMC Psychiatry* 9 (11) Accessed 13 Sept 2012 <http://www.biomedcentral.com/1471-244X/9/11>
- British Psychological Society (2012) *Guidelines and Literature Review for Psychologists Working Therapeutically with Sexual and Gender Minority Clients*. Accessed 13 September 2012. http://www.bps.org.uk/sites/default/files/images/rep_92.pdf
- Daniel, J. (2009) *The Gay Cure*, Therapy Today, v20 (8) Accessed 13 Sept 2012 <http://www.therapytoday.net/article/show/1168/>
- Davies, D. (2007) *Not in front of the students*. Therapy Today. v18 (1) pp18-21 Accessed 13 Sept 2012 http://www.pinktherapy.com/Portals/0/CourseResources/Not_In_Front.pdf
- King, M., McKeown, E., Warner, J., Ramsay, A., Johnson, K., Cort, C., Wright, L., Blizard, R. & Davidson, O. (2003b). *Mental health and social well-being of gay men, lesbians and bisexuals in England and Wales: A summary of findings*. London, Mind. Accessed 13 Sept 2012 <http://www.mindout.org.uk/documents/SummaryfindingsofLGBreport.pdf>
- Spitzer, R.L.(2003).*Can some gay men and lesbians change their sexual orientation?* 200

participants reporting a change from homosexual to heterosexual orientation. Archives of Sexual Behavior v32 (5). 403-417. Accessed 13 Sept 2012 <http://www.stolaf.edu/people/huff/classes/Psych130S2012/LabDocuments/Spitzer.pdf>

Autor:

Dominic Davies je počasni član i viši licencirani psihoterapeut Britanskog udruženja za savjetovanje i psihoterapiju (BACP) koji radi s rodnim i seksualnim manjinama više od 30 godina. Osnivač je i ravnatelj Pink Therapy, najveće nezavisne organizacije u Velikoj Britaniji koja se specijalizirala za rad s klijentima/cama koji/e pripadaju rodnim i seksualnim manjinama. Zajedno s Charlesom Nealom urednik je tri Pink Therapy sveska (u izdanju Open University Press), te opsežno piše i predaje o temama vezanim za terapiju rodnih i seksualnih raznolikosti diljem Velike Britanije ali i svijeta. Dominic je također viši akreditirani terapeut rodnih i seksualnih raznolikosti pri organizaciji Pink Therapy.
dominic.davies@pinktherapy.com

Prevoditeljica:

Marina Nekić je docentica i geštalt terapeutkinja na Odjelu za psihologiju Sveučilišta u Zadru. Predaje kolegije iz područja Razvojne psihologije te je uvela izborni kolegij Psihologija ljudske seksualnosti I i II. Također radi u Studentskom savjetovalištu pri Sveučilištu u Zadru. Članica je Hrvatskog udruženja geštalt i integrativnih psihoterapeuta, Europskog udruženja geštalt terapeuta i Sekcije za psihologiju seksualnosti i psihologiju roda pri Hrvatskom psihološkom društvu. 2011. godine sudjelovala je na međunarodnoj ljetnoj školi o osnovama terapijskog rada s rodnim i seksualnim manjinama u organizaciji Pink Therapy. Zadnjih par godina istraživački interes joj je usmjeren prema seksualnosti mladih i odraslih.
marinanekic@hotmail.com

Pink Therapy je najveća nezavisna terapijska i edukativna organizacija u Velikoj Britaniji koja se specijalizirala za rad s osobama rodnih i seksualnih raznolikosti. Dominic Davies je 1999. osnovao Pink Therapy, koja je prepoznata od ostalih terapijskih organizacija kao vodeća agencija u ovom području rada. Jedini u Europi vode akreditiranu, sveučilišnu i specijalističku edukaciju iz Terapije rodnih i seksualnih raznolikosti, koja privlači terapeute iz Velike Britanije, Nizozemske, Singapura i Australije. Također organiziraju šestodnevnu intenzivnu međunarodnu ljetnu školu u kojoj terapeuti iz cijelog svijeta dolaze učiti o osnovama GSĐT. Pink Therapy nudi edukaciju, psihoterapiju, superviziju i savjetovanje terapeutima preko Skype-a.

Prošle godine ponovno su pokrenuli online direktorij Pink terapeuti koji sada uključuje popis terapeuta iz cijeloga svijeta. Internetska stranica također sadrži i vrijedni dio informacija o različitim izvorima samopomoći, preporuke za čitanje, članke, videa i audio isječke.

www.pinktherapy.com je aktivan društveni medij. Pratite ih na Facebook-u (Pink Therapy), Twitter-u (PinkTherapyUK), Tumblr-u (PinkTherapyUK.tumblr.com) and LinkedIN-u (Pink Therapy International).